Polsko-Ukraińskie Studia Interdyscyplinarne
2024, nr 2 (13), s. 137–144

https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/pom
DOI: 10.15804/PPUSI.2024.02.13

Ігор Ціко
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
igor.tsiko@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0000-0002-8803-1391

Вікторія Щербатюк
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
shcherbatyuk@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0000-0002-2956-0832

Олена Головіна
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
golovina@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0009-0005-3753-8220

Світлана Гарна
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
garnasveta@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0000-0003-1254-9044

Тетяна Байдаченко
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
bajdachenko@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0009-0000-5298-3668

Тетяна Ковальова
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
kovaleva@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0009-0003-5170-6433

СИСТЕМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ ТА ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА ДОНЕЧЧИНИ

Анотація: У статті розглянуто систему підвищення кваліфікації вчителів-словесників та вчителів мистецтва, яка представлена різноманітними традиційними та інноваційними формами вдосконалення професійної майстерності вчителів закладів освіти. Охарактеризовано міжкурсові заходи, які є не менш важливою складовою підвищення професійних компетентностей педагогів Донеччини. Наголошено, що для підвищення рівня професійних компетентностей педагогів функціонує ціла низка освітні онлайн-ресурсів та проводиться робота з творчими групами.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, форми роботи, міжкурсові заходи, творчі групи, освітні онлайн-ресурси, методичні посібники

THE SYSTEM OF IMPROVING THE QUALIFICATIONS OF VOCATIONAL TEACHERS AND ART TEACHERS OF DONECHCHINA

Abstract: The article examines the system of improving the qualifications of vocabulary teachers and art teachers, which is represented by various traditional and innovative forms of improving the professional skills of teachers of educational institutions. Intercourse activities are characterized, which are an equally important component of improving the professional competences of teachers in Donetsk region. It was emphasized that a number of educational online resources are functioning to increase the level of professional competence of teachers and work is being carried out with creative groups.

Keywords: professional development, forms of work, intercourse events, creative groups, educational online resources, methodological manuals

SYSTEM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI LITERATURY I SZTUKI OBWODU DONIECKIEGO

Streszczenie: W artykule zbadano system podnoszenia kwalifikacji nauczycieli słownictwa i plastyki, który reprezentowany jest przez różne tradycyjne i innowacyjne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli placówek oświatowych. Scharakteryzowano zajęcia interakcyjne, które są równie ważnym elementem podnoszenia kompetencji zawodowych nauczycieli obwodu donieckiego. Podkreślono, że funkcjonuje szereg edukacyjnych zasobów on-line, służących podnoszeniu poziomu kompetencji zawodowych nauczycieli oraz prowadzona jest praca z grupami kreatywnymi.

Słowa kluczowe: rozwój zawodowy, formy pracy, imprezy międzykursowe, grupy twórcze, edukacyjne zasoby internetowe, podręczniki metodyczne

Вступ

Сучасна система підвищення кваліфікації вчителів-гуманітаріїв в Україні націлена не тільки на постійний розвиток професійного рівня педагога як викладача окремих чи інтегрованих навчальних дисциплін. А це перш за все зміна світогляду освітянина пострадянської доби, готовність до інноваційних зрушень в контексті глобальної європеїзації України, на чому особливо наголошено в Законі України «Про освіту», Державному стандарті базової середньої освіти, Професійному стандарті вчителя закладу загальної середньої освіти, Постанові Кабінету Міністрів України № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» тощо. Сьогодні в контексті імплементації перелічених нормативних документів у післядипломній освітній практиці ми орієнтуємося на бачення вітчизняних науковців-педагогів, відповідно до яких учитель-словесник та вчитель мистецтва має бути обізнаним із можливостями інформаційних технологій, зокрема: 1) демонструвати високий рівень професійної кваліфікації щодо визначення ефективних методів і прийомів застосування ІКТ на різних етапах урочної діяльності (О. Ісаєва, Т. Яценко); 2) використовувати засоби медіаосвіти й електронної дидактики (І. Хижняк, М. Ячменик); 3) формувати у здобувачів освіти медіаімунітет та інфомедійну грамотність (Л. Найдьонова, Л. Гаврілова) тощо. Окрім цього, актуальним у розрізі реалізації змісту програм підвищення кваліфікації кафедри суспільно-гуманітарної та медійної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, це забезпечення здатності вчителя до самовдосконалення і саморозвитку на основі педагогічної рефлексії (Н. Сенчина) як механізму професійного самовдосконалення й самоактуалізації.

Основна частина

Непростим є завдання педагога – організувати навчання так, щоб урок був цікавим, не тільки давав основи знань, але й сприяв розвитку креативності здобувачів освіти, навичок співпраці, спонукав до самоосвіти. Щоб зорієнтувати педагогів у сучасних освітніх тенденціях, у розмаїтті інноваційних методичних інструментів, щороку реалізується комплекс заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації філологів та вчителів мистецтва.

Тематика підвищення кваліфікації вчителів-словесників та мистецтва відділу мовно-літературної та мистецької освіти кафедри суспільно-гуманітарної та медійної освіти різноманітна:

- для вчителів української мови та літератури – «Система роботи вчителя-філолога щодо розвитку життєтворчості учнів», «Інноваційні підходи до аналізу та інтерпретації художнього твору», «Виховання патріота України засобами мовної освіти та українознавства», «Формування успішної особистості засобами мовно-літературної освіти», «Формування медіа – та інформаційної грамотності учнів на уроках української мови та літератури», «Використання інноваційних технологій на уроках української мови та літератури», «Сучасна мовно-літературна освіта як засіб формування успішної особистості» тощо;
- для вчителів зарубіжної літератури – «Розвиток критичного мислення як складової творчої особистості учня», «Реалізація медіадидактичних засад мовно-літературної освіти школярів», «Моделювання уроків словесності з використанням транзит-лоцій», «Моделювання сучасного компетентнісно орієнтованого уроку в школі», «Реалізація завдань мовно-літературної освіти в контексті метапредметного навчання», «Читання як життєва стратегія: від викликів до можливостей», «Цифрові інструменти у професійній діяльності педагога» тощо;
- для вчителів мистецтва – «Інноваційні аспекти Європейської мистецької освіти в умовах діджиталізації освітнього процесу НУШ», «Інструментарій Нової української школи: сучасний урок ІК “Мистецтво”», «Формування цінностей сталого розвитку засобами мистецтва в умовах діджиталізації освітнього процесу», Професійно-педагогічна підготовка учителя мистецтва засобами медіаграмотності в умовах діджиталізації освітнього процесу», «Педагогічні умови використання новаторських технологій Orff Schulwerk та Орф-педагогіки в умовах

компетентнісної мистецької освіти НУШ», «Інноваційні аспекти викладання предметів мистецької галузі в контексті Концепції "Нова українська школа"», «Технології створення якісного медіаконтенту в контексті мистецької освіти», «Інтерактивні технології як провідна тенденція формування мистецьких компетентностей» тощо.

Для реалізації основних положень Концепції «Нова українська школа» організовано навчання педагогів-філологів за такими темами: «Формування компетентного читача на уроках української літератури НУШ», «Практична медіаосвіта: медіаграмотність на уроках української мови та літератури», «Формування особистості громадянина в процесі вивчення української словесності в НУШ», «Уроки української мови та літератури – простір для формування ключових навичок XXI століття», «Інтегроване навчання як шлях до Нової української школи», «Упровадження інноваційних технологій на уроках української мови та літератури як засіб реалізації Концепції "Нова українська школа"», «Моделювання сучасного уроку мови та літератури в умовах становлення Нової української школи», «Формування етнокультурної компетентності учня НУШ у процесі вивчення зарубіжної літератури», «Шостий клас НУШ: особливості підготовки. Подолання освітніх втрат: від теорії до практики» та інші.

З 2019 року розпочато роботу методичної студії учителя мистецьких дисциплін в умовах Нової української школи. Найбільш поширеною формою стало проведення семінарів-практикумів для розвитку у освітян умінь та навичок потрібних учителю нової формації.

Упроваджуються різні **форми підвищення кваліфікації**:

- тренінги («Основи медіаграмотності та створення якісного журналістського контенту», «Новий погляд на есе: як навчитися і як навчити», «Пишемо есе "з нуля": секрети для знавців і початківців»; «Наздоженемо: курс про подолання освітніх втрат з української мови та літератури», «Подолання навчальних втрат у мовно-літературній освітній галузі: від теорії до практики»);
- вебінари («Розвиток цифрового інтелекту вчителя Нової української школи»,
- «Інтеграція в мовно-літературній освіті: принципи, виклики, перспективи»);
- спецкурси («Ключові навички XXI століття», «Візуалізація як шлях до яскравого, цікавого, доступного уроку», «Мовленнєва компетентність сучасного педагога як невіддільна складова його професійної компетентності»; «Сучасне українське ділове мовлення як невід'ємна складова спілкування у професійній сфері», «Використання технологій дистанційного та змішаного навчання в освітньому процесі», «Створюємо навчальне відео: від А до Я», «Нейромережі на уроках: від розуміння до застосування», «Сучасний учитель – комп'ютерний ас!», «Оцінювання навчальних досягнень учнів базової школи», «Організація дистанційного навчання на платформі Google Classroom: особливості роботи та практичні поради», «НЕнудне онлайн-навчання: ефективні рішення», «Сучасний урок мови та літератури: викладаємо по-новому»);
- авторська творча майстерня («Інтерпретація як шлях до пізнання художнього твору»);
- практикум («До вершин професійної майстерності!»).

Зазначимо, що дистанційний формат підвищення кваліфікації не вплинув негативно на якість – навпаки: виклики спонукали викладачів шукати й знаходити нові ефективні інструменти для роботи.

Останні роки принесли чимало випробувань для педагогічної спільноти України. Попри складний воєнний час учителі гідно реалізують освітні завдання, що підтверджується також результатами анонімного онлайн-опитування «Підвищення кваліфікації філологів-україністів Донеччини в умовах сьогодення», реалізованого відділом мовно-літературної та мистецької освіти Донецького ОблІППО. Участь в анкетуванні взяли 195 учителів української мови та літератури нашої області. 85% опитаних вважають потрібним підвищення кваліфікації для вчителів в умовах воєнного часу. Серед мотивів самоосвітньої діяльності, крім того, що вона є однією з вимог до атестації педагогічних працівників, учителі відзначили особистісне зростання, професійний розвиток, інтерес до обраної тематики, прагнення до спілкування з колегами в непростий час сьогодення. Понад 65% опитаних обрали

цьогоріч для професійного поступу підвищення кваліфікації Донецького ОблІППО, близько 10% – міжкурсові заходи нашого інституту. Зазначимо, що 97,5% тих, хто проходив підвищення кваліфікації при Донецькому ОблІППО серед опитаних, задоволені загалом змістом та форматом навчання (Байдаченко, 2022, с. 424).

Не менш важливою складовою підвищення професійних компетентностей є **участь у міжкурсових заходах**. Протягом 2015–2024 рр. відділом української мови та літератури, відділом гуманітарної освіти, а пізніше – відділом мовно-літературної та мистецької освіти організовано роботу обласних творчих груп, а також реалізовано комплекс різноманітних заходів для вчителів-словесників та вчителів мистецтва: авторські творчі майстерні, зональні семінари, методичні семінари, засідання методичної онлайн-вітальні, численні вебвиставки, коучинг-студії, а також масові заходи.

У своїй роботі керуємося важливим принципом – словесник має йти в ногу з часом, швидко реагуючи на зміни. Саме тому щороку ретельно аналізуємо освітні тенденції та обираємо актуальні напрями роботи. Тож тематика реалізованих протягом 2017–2023 рр. **обласних авторських творчих майстерень своєчасна й важлива**: «Формування цілісності світогляду школярів у процесі вивчення української мови та літератури» (автор – заслужений учитель України Тетяна Попова); «Інтеграція елементів українознавства на уроках української мови та літератури як засіб виховання свідомого патріота України» (автор – Ірина Сітькова, учитель Часовоярської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 15 Бахмутської районної ради Донецької області); «Розвиток ключових компетентностей учнів через текстоцентричне інтегроване навчання на уроках української мови та літератури» (автор – Олена Царюк, учитель КЗ «Маріупольська спеціалізована школа І–ІІІ ступенів № 66» Маріупольської міської ради Донецької області); «Розвиток філологічно обдарованої дитини в умовах Нової української школи» (автор – Ірина Шингоф, старший викладач кафедри історії, суспільно-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання), «Змішане навчання на уроках української мови в Новій українській школі» (автор – Олена Майнаєва, учитель української мови та літератури опорного закладу «Торецька загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 6» військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області); «Лайфхаки в кейсі, або Ненудне ЗНО» (автор – Олена Гордієнко, учитель української мови та літератури Бахмутського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 11 ‑ багатопрофільний ліцей» Бахмутської міської ради Донецької області); «Медіаосвітнє середовище вчителя-україніста та учня» (автор – Марина Горбач, учитель української мови та літератури Краматорського закладу загальної середньої освіти № 22 з профільним навчанням імені М.М. Крупченка Краматорської міської ради Донецької області); «Інтерпретація як процес осягнення художнього тексту» (автор – Віталіна Козієва, учитель української мови та літератури, зарубіжної літератури Новодонецького закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 16 Новодонецької селищної ради Донецької області), «Візуалізація навчальної інформації як засіб підвищення якості викладання мови та літератури» (автор – Тетяна Гатеж, учитель української мови та літератури, зарубіжної літератури Костянтинівського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 8 Костянтинівської міської ради Донецької області).

Активну участь педагоги беруть у **засіданнях віртуальної методичної вітальні та методичних виставках** на сайті філологів-україністів Донеччини (https://viddilukrfilolog.wixsite.com/nova-mova) у рубриці «Методичні заходи»: «Інтеграція українознавчого компонента в діяльність учителя-філолога», «“Сміх людський – чудесна штука! (Павло Глазовий)”: до ювілею письменника», «Нове викладання «Чорної ради» Пантелеймона Куліша в школі: до 160-річчя першого україномовного історичного роману», «Герої творів Івана Карпенка-Карого в наш час: реалізація наскрізних змістових ліній під час інтегрованих уроків», «Україно! Ти для мене диво!», присвячена 85-річчю від дня народження Василя Симоненка, «Нова українська школа: зроби перший крок», «Се великий артист зору, се колосальне, усеобіймаюче око України» (І. Франко)» (Актуальність вивчення творчості Івана Нечуя-Левицького в Новій українській школі), «Золоте слово зворушливого серця: творчість Ольги Кобилянської. Інноваційні підходи до вивчення творчості», «Задушевні розмови про Тарасові вірші: до 210-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка» тощо.

Засобом організації діалогу з актуальних освітніх питань, пошуку рішень у проблемних ситуаціях служать круглі столи. Протягом 2017–2021 рр. було проведено круглі столи філологів-українністів із таких тем: «Освітня домінанта сучасного філолога: інтеграція українознавчого компонента в навчально-виховний процес», «Пошуки шляхів до Нової української школи», «Шляхи вдосконалення мовної освіти в Новій українській школі: цифровізація навчання, підготовка до ЗНО, робота з обдарованими дітьми».

Надзвичайно важливу роль у школі відіграє молодий учитель. Тому **роботі з педагогами-початківцями** завжди приділялася належна увага. Наприклад, ефективною формою самопрезентації та навчання вчителів, що мають стаж до 5 років, стала Школа молодого педагога (тематика: «Шлях учителя-словесника до професійної майстерності», «Медіаграмотність і професійний імідж сучасного вчителя»).

Інших заходом, що реалізується вже сім років, є **Обласний методичний парад «Окрилений філолог»** для педагогів, що мають педагогічний стаж до 15 років. Щороку парад об'єднує молодих учителів української мови та літератури, які мають власні методичні знахідки щодо віддзеркалення у власній педагогічній діяльності обраного напряму чи проблеми (наприклад, тема параду 2017 року – «Успіх надихає: філологи на шляху до Нової української школи», 2023 року – «Тобі, Україно моя, і перший мій подих, і подих останній тобі»).

У контексті сучасних освітніх реформ значна увага приділялась **розвитку міжрегіонального співробітництва та обміну досвідом**. Це особливо важливо у сфері філології, де викладачі та учні стикаються з новими викликами та можливостями. Міжрегіональні вебконференції, які об'єднали фахівців із різних куточків країни, стали ефективним інструментом для обговорення актуальних питань освіти. Такі заходи, як «Зовнішнє незалежне оцінювання з української мови та літератури: панорамний погляд на проблему», «До Нової української школи разом із "Соняшником"», «Всеукраїнська українознавча гра "Соняшник" у контексті Нової української школи» та «Філолог Нової української школи: реалії та перспективи», відіграли ключову роль у формуванні єдиної освітньої стратегії та підтримці професійного зростання вчителів Донеччини.

Освітній процес у Новій українській школі постійно еволюціонує, наповнюється інноваційними методиками та технологіями. Цифровізація навчання відкриває нові обрії для філологічної освіти, дозволяючи викладачам та здобувачам освіти ефективніше взаємодіяти та досягати кращих результатів. **Серія зональних семінарів-практикумів** із теми «Реалізація наскрізних змістових ліній на уроках української мови та літератури» та «Цифровізація філологічної освіти в Новій українській школі» сприяли обміну досвідом та підвищенню професійної компетентності вчителів. Вебінари, такі як «Створення єдиного інформаційного простору ПМК учителів української мови та літератури» та «Візуалізація навчальної інформації як засіб підвищення якості викладання української мови та літератури», матеріали з яких розміщені на ютуб-каналі «ВМЛМО Донецького ОблІППО», продемонстрували практичне застосування цифрових ресурсів в освітньому процесі.

У межах неперервної освіти та професійного розвитку вчителів української мови та літератури у 2019 році було організовано **світове кафе «Центр усесвіту – Дитина»**, яке стало майданчиком для обговорення інноваційних підходів до навчання. Педагоги мали змогу поділитися досвідом, обговорити виклики сучасної освіти та розробити стратегії, які б забезпечили всебічний розвиток здобувачів освіти в динамічному та змінному світі. «Світове кафе» стало не лише платформою для професійного спілкування, а й інструментом для вдосконалення педагогічної майстерності, що сприяє створенню освітнього середовища, де кожна дитина відчуває себе центром усесвіту.

Відділом мовно-літературної та мистецької освіти проводиться низка заходів щодо супроводу професійної діяльності вчителів зарубіжної літератури. Участь у конкурсах допомагає вчителю реалізувати та виявити індивідуальні професійні здібності, креативність та творчість. Тому вчителі зарубіжної літератури Донеччини щорічно долучаються до проведення обласного інтернет-конкурсу літературно-мистецької та педагогічної медіатворчості **«Створи шедевр»**. Це ще одна можливість поширити свій педагогічний досвід щодо реаліза-

ції інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у сфері філологічної освіти.

Участь у щорічній коучинг-студії **«Методичний супровід учителів гуманітарних дисциплін в умовах Нової української школи»** та **філологічній студії «Методичний мейнстрим учителя-словесника»** дає можливість творчим учителям зарубіжної літератури області набути вмінь оперувати методами та засобами творчого саморозвитку в педагогічній діяльності (Гарна, Ковальова, Щербатюк, 2023, с. 68).

Для вивчення, удосконалення та впровадження досвіду роботи вчителів-словесників Донеччини у 2023 році започатковано проведення методичного кластеру **«Зарубіжна література в НУШ: єДосвід!»**, на якому педагоги області презентують цікаві та дієві інструменти для проведення ефективних та креативних уроків зарубіжної літератури в Новій українській школі.

Для учителів мистецьких дисциплін, керівників гуртків художньо-естетичного циклу з 2020 року працює **Школа професійної майстерності «Формування універсальних навичок європейського рівня спілкування засобами мистецтва. Soft skills»**, мета якої – оволодіння сучасними європейськими технологічними підходами для формування soft skills, комунікативних умінь здобувачів освіти засобами мистецтва в умовах модернізації освіти (майстер Лілія Хмарна).

Низку міжкурсових заходів реалізовано для вчителів мистецтва з теми **«Мистецтво через призму НУШ»** з метою систематизації теоретичних та практичних знань щодо інноваційних підходів при викладанні мистецьких дисциплін. Майстринями заходів виступили тренерки НУШ освітньої галузі «Мистецтво», які презентували власний досвід роботи (Олена Гречана, Вікторія Соловьян, Людмила Вончук).

У творчій співпраці з бібліотекарями закладів освіти для вчителів мистецтва області у 2021 році вперше проведено обласний фестиваль **«Бієнале: "Мистецька Україна – мистецька Донеччина"»** з метою сприяння реалізації творчого потенціалу талановитих освітян у сфері історико-культурологічного підходу до сучасного мистецтва, розвитку мистецької компетентності, збереження та примноження інтелектуального потенціалу України, популяризації українського мистецтва серед широких верств населення.

Можливості для професійного спілкування, самореалізації та вдосконалення вчителі-словесники та вчителі мистецтва отримують у межах роботи в **обласних творчих групах**.

Протягом 2017–2024 рр. організована діяльність творчих груп: «Створення навчально-методичного посібника з інтеграції ідей сталого розвитку на уроках української мови» (керівник Тетяна Байдаченко); «Мережева спільнота вчителів української мови та літератури Донеччини» (керівник Олена Головіна); «Створення контенту для роботи з філологічно обдарованими учнями засобами дистанційного навчання» (керівник Олена Головіна); «Створення дидактичних матеріалів екологічного спрямування до уроків української мови» (керівник Олена Головіна, Тетяна Ковальова); «Створення мовного дидактичного забезпечення для предметів природничої галузі. 5–6 класи» (керівник Тетяна Байдаченко); «Лоції до уроків зарубіжної літератури» (Світлана Гарна, Вікторія Щербатюк), «Дидактичне забезпечення до уроків зарубіжної літератури» (керівники: Світлана Гарна; Вікторія Щербатюк, Тетяна Ковальова); «Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва в контексті реалізації ідей Нової української школи» (Олена Шнурко).

Участь учителів-філологів у конкурсах – це важливий фактор підвищення їхньої кваліфікації та майстерності. Конкурси стимулюють до самовдосконалення, пошуку нових методів та форм роботи, а також обміну досвідом з колегами. Про це свідчить участь словесників області у таких фахових та творчих конкурсах, як: Всеукраїнський конкурс «Учитель року» в номінаціях «Українська мова та література», «Зарубіжна література», Всеукраїнський конкурс фахової майстерності для вчителів-словесників «Соняшник-учитель» тощо. Такі конкурси – це не лише можливість отримати визнання та нагороди, але й шанс постійно розвиватися, удосконалювати свої педагогічні навички та ділитися знаннями й досвідом з іншими.

Варто відзначити мотиваційну роль щодо підвищення кваліфікації професійних онлайн-спільнот. Успіхи інших, розповіді про педагогічні інновації, цікаві авторські методики, освітні проєкти надихають на нові здобутки.

Для підвищення рівня професійних компетентностей педагогів функціонують **освітні онлайн-ресурси**: сайт відділу мовно-літературної та мистець-

кої освіти http://viddilgum.wixsite.com/viddilgum, сайт філологів-україністів Донеччини https://viddilukrfilolog.wixsite.com/nova-mova; сторінка сайту в мережі «Фейсбук» (понад 350 читачів), фейсбук-спільноти: «Словесники Донеччини» (тисяча учасників), «Спільнота українських філологів Донеччини» (понад 300 учасників), «СловоДвір: українське слово – у кожну оселю» (понад 1,7 тисячі учасників), «НУШ на Донеччині: крокуємо впевнено» (близько 700 учасників), телеграм-канал «Філологи Донеччини» (понад 500 учасників), «Спільнота вчителів мистецтва Донеччини».

Важливою складовою професійного зростання є **розробка методичних посібників**. Так, наприклад, навчально-методичний посібник «Планета у спадок. Інтеграція ідей сталого розвитку на уроках вивчення синтаксису», розроблений учасниками обласної творчої групи вчителів української мови та літератури (за редакцією керівника творчої групи Тетяни Байдаченко) презентований 23–25 жовтня 2018 року на Міжнародній виставці «Інноватика в освіті».

Низка навчально-методичних посібників, розроблених педагогами Донеччини та працівниками відділу мовно-літературної та мистецької освіти: «Світ образів Емми Андієвської», «Незалежність підіймає на крилах», «Навчаємося релаксуючи, або Інструментарій біоадекватних уроків української мови та літератури», «Дистанційні технології в освіті. Збірник науково-методичних рекомендацій щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину», «Методичний путівник Нової української школи (мовно-літературна освіта)», «Лоції до уроків зарубіжної літератури у 5 класі: в аспекті аналізу системи цінносте літературних героїв», «Лоції до уроків зарубіжної літератури у 6 класі: в аспекті аналізу системи цінносте літературних героїв», «Формування предметних компетентностей. Зарубіжна література: індивідуальні освітні маршрути. 7 клас» – представлено на онлайн-ресурсах для вчителів-словесників, деякі надруковані та мають гриф МОНУ.

Висновки

Надалі кафедра суспільно-гуманітарної та медійної освіти, відділ мовно-літературної та мистецької освіти продовжуватимуть активну діяльність щодо залучення педагогічних працівників закладів освіти Донеччини до підвищення кваліфікації на базі Донецького ОблІППО. Для цього постійно ведеться робота з оновлення програм підвищення кваліфікації, створення нових змістових модулів, що відповідають сучасним потребам педагогічних працівників. Досвід та знання, які отримують учителі-словесники та вчителі мистецтва під час підвищення кваліфікації, дозволяє педагогам самовдосконалюватися, саморозвиватися, модернізувати освітні компоненти відповідно до потреб сучасної освіти, звертати увагу на важливі питання сьогодення.

Бібліографія

1. Байдаченко, Т.С. (2022). Самоосвітня діяльність філологів-україністів в умовах сьогодення як вияв патріотизму. Досягнення та виклики національно-патріотичного виховання в регіоні: матеріали *VIII* обласної науково-практичної конференції (с. 423–427). 10 листопада, 2022, Київ, Україна, Донецький ОБЛІППО.
2. Гарна, С., Ковальова, Т. & Щербатюк, В. (2023). Освіта в нових реаліях: виклики та перспективи. Код незламності освіти Донеччини! Путівник на 2023/2024 навчальний рік: науково-методичні рекомендації щодо організації й супроводу освітньої роботи у *2023/2024* навчальному році. (с. 64–68), Ю. Бурцева, Т. Колган (ред.), Київ-Краматорськ: відділ інформаційно-видавничої діяльності.